

SHAREHOLDER'S LOANS

DEFERRED DIVIDEND DISTRIBUTION

LOAN CAPITAL U SHARE CAPITAL

IMGHAX

QORTI CIVILI PRIM' AWLA

IMHALLEF

ONOR. LORRAINE SCHEMBRI ORLAND
LL.D., M.Jur. (Eur.Law), Dip.Trib.Eccles.Melit.

Seduta ta' nhar il-Hamis, 22 ta' Marzu 2018

Kawza Numru : 29

Rikors Guramentat Numru : 1097/2006/LSO

Oreste Cilia

vs

**Cilia Products Limited (C-
4378)**

Il-Qorti,

I. PRELIMINARI.

Rat ir-rikors guramentat ta' Oreste Cilia (KI Numru 537541M) datat 7 ta' Frar 2007 fejn ikkonferma: -

Illi l-esponenti huwa azzjonista fis-socjeta` intimata Cilia Products Limited ghal elf (1000) sehem ordinarju ta' lira-il wiehed (Lm1) (minn total ta' tlett elef (3000) sehem ordinarju), (Dokument A), liema socjeta` giet kostitwita fit-tlieta u ghoxrin (23) ta' Frar 1979;

Illi r-rikorrenti huwa kreditur tas-socjeta` intimata fis-somma ta' tlieta u erbghin elf u sbatax-il liri Maltin (Lm43,017), liema somma tirrapprezenta "*shareholder's loans*" lill-kumpanija intimata fuq perjodu ta' zmien sa Frar 2004;

Illi din is-somma mhijiex ikkontestata mis-socjeta` intimata in kwantu tirrizulta mill-*statements* finanzjari tal-istess socjeta` intimata kif approvati mid-diretturi u azzjonisti (Dok B);

Illi rendikont shih tal-ammont dovut lir-rikorrent bejn is-sena 1998 u s-sena 2004 gie rilaxxat mill-awditur tas-socjeta` intimata (Dok C);

Illi *nonostante* li s-socjeta` intimata giet interpellata thallas dan l-ammont minnha dovut lir-rikorrenti b'permezz ta' att gudizzjarju, is-socjeta` intimata baqghet inadempjenti (Dok D);

Illi s-socjeta` intimata m'ghandhiex eccezzjonijiet validi fil-ligi x'taghti;

Tghid ghalhekk is-socjeta` ntimata ghaliex m'ghandhiex din l-Onorabbli Qorti ghar-ragunijiet premessi:-

1. Tipprocedi bis-smigh ta' din il-kawza bid-dispensa tas-smigh skont il-procedura preskritta fl-Artikolu 167 *et sequitur* tal-Kapitolu 12;

2. Konsegwentement tikkundanna lis-socjeta` konvenuta thallas lir-rikorrenti s-somma ta' tlieta u erbghin elf u sbatax-il liri Maltin (Lm43,017) rapprezentanti '*shareholder's loan*' lill-kumpanija intimata sa Frar 2004.

Bl-ispejjez inkluz dawk tal-ittra ufficjali numru 3774/06 kontra s-socjeta` intimata li minn issa r-rapprezentanti taghha huma ngunti in subizzjoni.

Rat li dan ir-rikors gie appuntat ghas-smigh mill-Qorti kif diversament presjeduta ghas-seduta tat-23 ta' Jannar 2007.

Rat ir-risposta guramentata tas-socjeta` Cilia Products Limited datata 3 ta' Mejju 2007 (fol 53) fejn Maurice Cilia bhala Direttur ghan-nom u rapprezentanza taghha ikkonferma: -

1. Illi l-azzjoni hija rritwali peress li r-rikorrent qiegħed jipproponi din l-azzjoni f'ismu personali bhala azzjonista kontra s-socjeta` intimata li taghha jallega li għadu Direttur

b'mod li tali konflitt ta' interess jeskludieh milli jagixxi bil-prezent azzjoni.

2. Illi minghajr pregudizzju tal-premess r-rikorrent ghandu jesebixxi "break down" tal-ammont reklamat li ma jirrizultax li jaqbel mad-dokument minnu esibit.

3. Illi minghajr pregudizzju ghall-ewwel zewg eccezzjonijiet l-azzjoni hija intempestiva peress li l-ammont reklamat ma huwiex esegwibili kif jidher mill-*Financial Statement* esebit mill-istess rikorrent (*vide note 10*).

4. Illi ghalhekk it-talba tar-rikorrent ghandha tigi michuda bl-ispejjez.

5. Illi jiena Direttur tal-kumpanija awtorizzat nagixxi f'isimha, u naf bil-fatti kif esposti.

Salv risposti ulterjuri

Rat il-verbal tas-seduta tas-16 ta' Mejju 2007 mizmuma quddiem il-Qorti kif diversament presjeduta fejn Dr. Joseph Bonnici b'referenza ghad-digriet ta' din il-Qorti tat-8 ta' Mejju 2007 informa lill-Qorti li ma ghandux provi dwar l-imsemmija zewg eccezzjonijiet. Il-Qorti halliet l-kawza ghas-sentenza fuq l-ewwel u t-tielet eccezzjoni ghat-28 ta' Gunju 2007; u l-verbali l-ohra kollha inkluz dak tas-17 ta' Ottubru 2012 fejn il-kawza baqghet differita ghas-sentenza ghat-28 ta' Frar 2013.

Rat is-surroga datata 16 ta' Jannar 2013 fejn din il-kawza giet assenjata lil din il-Qorti kif hekk presjeduta.

Rat il-verbali tas-seduti tat-28 ta' Frar 2013; u tas-16 ta' April 2013 fejn id-difensuri trattaw l-ewwel zewg eccezzjonijiet preliminari. Il-kawza giet differita ghas-sentenza ghall-11 ta' Lulju 2013.

Rat il-verbal tas-seduta tal-11 ta' Lulju 2013 (fol 89) fejn meta ssejhet il-kawza dehru d-difensuri tal-partijiet. Inghatat sentenza *in parte* – fejn : “Il-Qorti, - **taqta' u tiddeciedi**, billi **tichad** l-ewwel u t-tielet eccezzjonijiet tas-socjeta' konvenuta, in kwantu li huma nfondati fil-fatt u fid-dritt, u **tordna** l-kontinwazzjoni tas-smigh tal-kawza odjerna....”. Il-kawza giet differita ghal kontinwazzjoni.

Rat in-nota ta' sottomissjonijiet tal-esponenti Oreste Cilia datata 30 ta' Mejju 2017 a fol 242 tal-process.

Rat in-nota ta' osservazzjonijiet tas-socjeta` intimata datata 1 ta' Novembru 2017 a fol 258 tal-process.

Rat il-verbal tas-seduta tat-Tlieta, 5 ta' Dicembru 2017 fejn meta ssejhet il-kawza dehru l-partijiet assistiti mid-difensuri taghhom. Il-Qorti semghet it-trattazzjoni tad-difensuri tal-partijiet: Dr Mario DeMarco u Dr Joseph Bonnici, liema trattazzjoni giet registrata fuq is-sistema eletronika. Il-kawza giet differita ghas-sentenza ghat-22 ta' Marzu 2018 fid-9:30a.m.

Hadet konjizzjoni tal-provi prodotti.

II. KONSIDERAZZJONIJIET

Permezz ta' dan il-kaz, ir-rikorrent qed jitlob il-hlas tas-somma ta' €100,202.65 gja Lm43,017 rapprezentanti kreditu dovut lilu, ossija "*shareholder's loans*" kontra s-socjeta` intimata. Is-socjeta` intimata laqghet billi sostniet fil-mertu li r-rikorrent ghandu jesebixxi 'breakdown' tal-ammont reklamat, li ma jirrizultax li jaqbel mad-dokument esebit minnu, u li t-talba tar-rikorrent ghandha tigi michuda.

Fatti:

Jirrizulta li l-kumpanija Cilia Products Limited giet imwaqqfa fit-23 ta' Frar 1979. L-azzjonisti attwali huma r-rikorrent u hutu Daniel Cilia u Maurice Cilia, peress li huhom Victor kien irrizenja fl-14 ta' Ottubru 2003¹. L-attur u z-zewg hutu huma azzjonisti fi kwoti ndaqs ta' elf (1,000) sehem ordinarju kull wiehed tal-valur nominali ta' €2.33 (Lm1) kull sehem. Sal-2004 ir-rikorrent kien ghadu Direttur izda fil-laqgha generali annwali mizmuma fil-11 ta' Awwissu 2004, ma ottjenix il-kwota necessarja biex ikun ri-elett fil-kariga, kif jirrizulta a fol 43 tal-process.

Mid-Directors Reports and Financial Statements, l-ammont kollettiv muri fil-*Shareholder's Current Accounts* fl-20 ta' Frar 2004 hu ta' Lm120.917. Dan jirrizulta minn rendikont mibghut mill-awditur tal-kumpanija, Raymond Bonello, lill-

¹ Vide Rapport tad-Diretturi a fol 29 tal-process.

accountant tal-attur, Charles Farrugia, fit-12 ta' Awwissu 2004 u jkopri l-ahhar bilanc ghal perjodu ta' seba' snin (fol 41 u 42 tal-process).

Illi mix-xhieda u l-atti tal-kawza, jirrizulta li dan l-ammont komplessiv gie ridott matul is-snin ta' wara billi kien hemm azzjonist u Direttur iehor mal-kumpanija Victor Cilia, li fl-2004, ma baqax Direttur, u azzjonist. Ghalhekk, l-ammont komplessiv, skont l-accounts sat-28 ta' Frar 2015, huma ta' €232,012. Mir-rendikont li ta l-awditur tal-kumpanija, s-sehem tar-rikorrent u ta' kull wiehed miz-zewg azzjonisti l-ohra, sal 2004, rigward ix-*shareholder's account* huwa ta' €100,202.65.

Jirrizulta wkoll mill-atti tal-kaz, li d-Diretturi attwali huma ulied Maurice, Daniel u Oreste Cilia, izda Oreste, Maurice u Daniel Cilia ghadhom kollha azzjonisti.

Provi:

Oreste Cilia xehed (fol 60)² u qal li ghadu azzjonist u Direttur tas-socjeta` intimata. Spjega li *x-shareholder's loans* mertu tal-kaz, jirrizultaw minn *dividends* li baqghu mhux imqassmin, u huma pagabbli meta min kien intitolat ghalihom jitlobhom. Qal ukoll li l-ahhar *audited accounts* li kien ta il-firma tieghu fuqhom kienu jirrisalu ghal tliet snin qabel.

Hu xehed permezz ta' affidavit (fol 98) u qal li hu u huh Gejtu xtraw id-ditta ta' missierhom Cilia Products fl-1961, u fl-1979, dahlu zewg huthom ohra u ffurmaw il-kumpanija

² Seduta tas-16 ta' Mejju 2007.

Cilia Products Ltd., u l-ishma nqasmu f'erba' ishma ugwali. Semma li fl-2001, huh Victor biegh l-ishma tieghu lill-azzjonisti rimanenti fi kwoti indaqs sabiex l-azzjonisiti kollha kellhom terz tal-ishma kull wiehed. Spjega li meta l-kumpanija kienet taghmel profitt, id-*dividend payment* ma kienx jinqasam bejniethom, b'hekk dan id-*dividend* kien jitqies "*shareholder's loan*", biex il-kumpanija jkollha aktar *cash flow*. B'hekk kien jinzamm mill-kumpanija bhala self mill-azzjonisti.

Zied ighid li fl-2004, hutu kienu sejhu laqgha generali biex inehhuh minn direttur, u hutu Daniel u Maurice ipproppnew lilhom infushom bhala diretturi. Irrizulta li, hutu vvutaw kontra n-nomina tieghu.

Qal li ma' l-ittra esebita bhala Dok C esebita mar-rikors, hemm "breakdown" tax-*shareholder's loan*, li kull azzjonist kellu favur il-kumpanija, u minn dak id-dokument jidher li sad-29 ta' Frar 2004, il-kumpanija kienet debitrici favur tieghu fis-somma ta' Lm43,017.

In **kontro-ezami** (fol 161-162)³ qal li mill-2006, mill-prezentata ta' dan il-kaz ma ha l-ebda *dividends*. Qal li fil-laqghat tal-Bord tad-Diretturi l-ahhar li kien prezenti fl-2004. Qal li ma kinux jiehdu dawn id-*dividends* peress li l-*accountant* Raymond Bonello kien jirrakomanda li ghandhom jibqghu fil-kumpanija, u hekk kien jaghmel. Ikkonferma li hu ghadu ma thallasx sehemu minn dawn id-*dividends*.

³ Seduta tal-11 ta' Frar 2016

Charles Farrugia awditur u *accountant* xehed (fol 103-113)⁴ li kien assista lir-rikorrent fl-2004, meta gie nkarigat jara l-*accounts* tal-kumpanija intimata. Qal li huma tlett ahwa fil-kumpanija u hallew flus fil-kumpanija, jew selfu lill-kumpanija f'*shareholder's account*.

Semma li kienet saret Laqgha Generali fil-11 ta' Awwissu 2004, fejn kienu diskussi u approvati l-*accounts*, kien hemm zewg voti favur Daniel u Maurice u vot kontra Oreste. Hu kkonferma li l-*accounts* tal-kumpanija ghas-sena li tispicca 29 ta' Frar 2004, huma esebiti fol 27 sa 40 tal-process, u li kienu iffirmati u approvati miz-zewg diretturi u mill-Awditur. Qal li minn dawn l-*accounts* jidher li hemm *loan tax-shareholders* ta' Lm120,918 li minnhom Lm43,017 huma dovuti lill-attur kif jidher a fol 42. Dan l-ammont gie kkalkulat mill-awditur tal-kumpanija innifsu, Raymond Bonello li kien bghatlu *breakdown* tal-ammont komprensiv muri fl-*accounts*. Spjega li a fol 43 u 44 hemm *draft minutes* tal-Laqgha Generali li kienet inzammet, li kienu ntbaghtu mis-Sur Bonello.

Huwa xehed li minn 1998 sal 2004 hafna mill-ammont kienu pagi li ma thallsux lill-azzjonisti imma baqghu fil-kumpanija u kien hemm ukoll *dividends* dikjarati li ma tqassmux u baqghu fil-kumpanija.

In **kontro-ezami** qal li *dividend*, ikun meqjus li thallas anke ghal skop ta' *taxxa* izda jigri li jigi deciz li jithallew fil-kumpanija biex tahdem bihom bhala *working capital*. Qal li hu ma kienx involut fil-kumpanija Cilia Products Ltd, ghalhekk kien ra dokumenti meta hareg minn azzjonist

⁴ Seduta tas-16 ta' Jannar 2013.

wiehed mill-ahwa, izda ma jafx dettalji dwar l-ammonti ezatt li thallsu biex inxtraw l-ishma u kif thallsu. Qal li ma jafx lanqas x'gara sussegwentement ghal-laqqha generali ta' Awwissu 2004. Spjega wkoll li '*current liabilities*' kienu anqas mill-'*current assets*', izda minn dak iz-zmien 'l hawn hu ma rax aktar *accounts* tal-kumpanija. Spjega li meta ra l-*accounts* u l-assi tal-kumpanija hu, ma kienx hemm bizzegjed '*cash*' izda kien hemm il-proprjeta' li tista' taghmel tajjeb anke ghal skopijiet biex jissellfu flus mill-Bank fuq din il-proprjeta'. Qal ukoll, li ilu hames snin jew aktar ma jittellem mar-rikorrent.

Raymond Bonello *audit partner* ta' BDO Malta xehed, (fol 126-133) (139-142)⁵ u qal li BDO Malta hi l-awditur ta' Cilia Products Ltd. u ilhom awdituri mill-1993 jew 1994. Qal li hu familjari max-*shareholders* tal-kumpanija u fil-prezent, hemm tlieta. Spjega li x'jigri mid-*dividends*, jitqassmux jew le, huwa fid-diskrezzjoni tad-Diretturi. Qal li fl-*annual accounts* taghhom id-diretturi kienu dejjem jipproponu element ta' *dividend* jew inkella *directors' fees* li jigu kreditati lilhom bhala *shareholder's account*. Ma kienux jigu mehudin mill-kumpanija minhabba ragunijiet ta' *cashflow*. Kienu jittiehdu meta l-likwidita' tal-kumpanija kienet tippermetti. Imma *shareholder's' account* kien jigi kreditat bid-*dividend* fl-ahhar tas-sena jew inkella b'xi *directors' fees* li kienu jigu approvati mid-diretturi stess.

"Minnflok ma jehduhomx ihallulhom a kreditu taghhom stess fil-kumpanija pero` dawn jidhru fl-accounts bhala shareholders loans fil-kumpanija."

⁵ Seduta tat-3 ta' Lulju 2013; Seduta tat-30 ta' Ottubru 2014.

"Dr Mario Demarco: *Jigifieri teknikament allura huwa obbligu tal-kumpanija, li huwa dejn tal-kumpanija, fil-konfront tas-shareholder's, hux hekk?*

Xhud: Raymond Bonello: *Yes that's right. ...".*

Hu kkonferma li mill-*audited accounts* l-aktar recenti tal-2013 bhala *non current liability* hemm indikat bhala dovut lill-azzjonisti €232,012. Dawn huma dovuti fi tliet porzjonijiet ugwali. Qabel kien hemm erba' azzjonisti, billi kellhom lil huhom Victor li "*halla sehemu bhala parti mill-bejgh li gew kreditati in equal portions.*"

Hu kkonferma l-*financial statements* esebiti mar-rikors promotur, u ffirmati minnu ghan-nom ta' BDO. Qal li skont il-prospett li kien baghat hu lil Charles Farrugia, li kien talab *breakdown tax-shareholder's current account* ghall-ahhar seba' snin fl-2004, ir-rikorrent kellu ammont ta' Lm43,017, u kkonferma dik l-iskeda ppreparata minn BDO. Qal li mill-2004 'l hawn sar caqliq zghir.

Qal li kien hemm xi pagamenti mhallsa lil Victor Cilia li gew addebitati lill-azzjonisti meta xtraw sehem. Ukoll minn 2004 parti mill-*loan* gie kapitalizzat minhabba l-Bank u Oreste Cilia kien ircieva awment fl-ishma tieghu kif gew awmentati fi kwoti ugwali l-ishma tal-azzjonisti l-ohra. Mill-2004 ma gewx akkreditati *dividends* ohra lill-azzjonisti.

Qal li skont ir-*records* l-akkwist tal-ishma ta' Victor ma ffinanzjawhomx it-tlett azzjonisiti l-ohra minn buthom, izda ffinanzjatu l-kumpanija. "*So the value of the transfer of shares had to be credited proportionately to the*

shareholder's each, imbaghad ovvjament il-pagamenti li saru li Victor jintaqqsu minn dak il-valur."

Insista li l-prospett tal-2004 huwa *internal document* u l-ammont dovut lil kull azzjonist ma giex ikkonfermat fl-ahhar ta' kull sena imma l-ammont globali kien jigi *audited* annwalment. *"What was audited is the global amount due to the shareholders and not individually."*

"Il-Qorti: *Jien qed inhares a fol. 42 u issa l-Qorti qed tistaqsik: dan il-breakdown 'per director' kif hrigtu?*

Xhud: Raymond Bonello: *It's taken from the company's books but it was never audited."*

Il-Qorti: *Iva alright, pero' l-ammonti li inti nizzilt hawnhekk bhala dovuti jew akkreditati lil Victor, lil Oreste, lil Maurice u lil Daniel, dawn skont il-kotba tal-kumpanija huma korretti?*

Xhud: Raymond Bonello :- Yes."

Ikkonferma ukoll li l-ammont innizzel fil-prospett bhala dovut lill-Victor kien gie kkonfermat mill-azzjonisti bhala korrett sabiex jithallas Victor Cilia.

Ikkonferma wkoll li baghat il-prospett lil Charles Farrugia meta dan ta' l-ahhar talab kjarifika dwar ix-*shareholder's current account* kif gie *minuted* fil-minuti tal-Laghqa Generali tal-11 ta' Awwissu 2004.

Semma wkoll li mill-2004 sal-2013, ix-*shareholder's loan* zdied xi ghaxart elef Liri Maltin (Lm10,000) bejn wiehed u

iehor b'mod globali li jrid jinqasam fi tlieta. Hu kkonferma li l-ammont globali dovut huwa €230,000 lill-azzjonisiti kollha, b'hekk qabel, li € 76,000 huma dovuti lil kull wiehed.

Rega' xehed fis-seduta tat-30 ta' Ottubru 2014. Hu esebixxa **Dok RB1**, kopja tal-*balance sheet* tal-kumpanija datat it-28 ta' Frar 2013. Ikkonferma li *x-shareholder's loan* huwa ta' €232,012. Hu qal li *mix-shareholder's loan*, lil Oreste Cilia, huwa dovut €84,792, u dan l-ammont qed jikkonfermah bhala awditur tal-kumpanija. Spjega li l-ammont naqas mill-2004, peress li kien hemm valutazzjoni ta' ishma li l-azzjonisti hadu minghand huhom Victor li ma baqax azzjonist, u ghalhekk thallas l-ammont ghax fil-fatt Victor thallas mill-fondi tal-kumpanija u mhux minn fondi personali.

Raymond Bonello xehed ulterjorment (fol 146-150)⁶ u qal li *x-shareholder's' loans* huma prattikament divizi bejn it-tlett azzjonisti. Ikkonferma li dawn l-ammonti huma dovuti lill-azzjonisti, u fil-kaz in ezami m'hemm l-ebda ftehim li jirregola *r-repayment* taghhom.

Qal li skont l-ahhar *audited accounts* tal-kumpanija esebiti bhala Dok RB1 u Dok RB2, il-kumpanija mhijiex f'sitwazzjoni li thallas *ix-shareholder's loans* lit-tlett azzjonisti f'daqqa. Hu sostna li lanqas hi f'posizzjoni li thallas *shareholder's loan* lil wiehed, jekk ma jsirx ftehim kif ser jithallas dan *ix-shareholder's loan*, fin-nuqqas il-kumpanija jkollha taghlaq.

⁶ Seduta tat-22 ta' Jannar 2015.

Daniel Cilia xehed permezz ta' affidavit (fol 157-158) u spjega li minhabba l-esigenzi tal-kumpanija, ftehm u li ma jiehdux il-profitti dovuti lilhom mill-kumpanija izda jhalluhom fil-kumpanija biex ikollha biex tahdem. Semma li kienu jiehdu s-salarju taghhom. Qal li l-bank ma riedx jestendi s-self li kellha l-kumpanija minghajr il-garanzija personali tat-tlett diretturi, u *stante* li r-rikorrent ma riedx jipprovdi din il-garanzija personali, hu u huh Maurice kellhom jaghmlu dan. Qal li biex ir-rikorrent jiehu sehmu, trid tinbiegh proprjeta` immobiljari tal-kumpanija li hija ipotekata mal-Bank minhabba d-debiti tan-negozju, u jekk huma jitolbu sehemhom ukoll, il-kumpanija jkollha tigi likwidata.

In **kontro-ezami** (fol 167-172) (fol 235-240)⁷ meta muri dokument a fol 29, ikkonferma l-firma tieghu fuq dan id-dokument. Hu kkonferma wkoll li hu ffirmata b'referenza ghal *shareholder's loans* fl-ammont ta' Lm120,918 indikati a fol 33, u dawn gew approvati kif approva l-accounts kull sena fejn jindikaw ukoll ix-*shareholder's loans*. Referut ghal fol 42, hu qabel li ffirmata u approva l-ammonti hemm indikati wkoll u kull sena hu jiffirma l-accounts tal-kumpanija b'hekk ikun qed japprovahom. Illi referut ghal fol 136 tal-process, fejn jidhru l-accounts ghas-sena 2013, hu qal li ma jafx dik il-firma hijiex tieghu, ghalhekk gie mitlub jesebixxi hu kopja ffirmata tal-accounts tal-2013 u tal-2015.

F'seduta sussegwenti esebixxa Dok CP1 (28-2-2013), CP2 (2014), u CP3, (2015) (fol 235) l-accounts iffirmati. Hu kkonferma l-firma fuq l-accounts tal-2013, izda indika li hemm il-firma ta' Diana Cilia, li hija bintu u hija Direttur.

⁷ Seduta tat-13 ta' Ottubru 2016; Seduta tas-7 ta' Frar 2017.

Referut għall-accounts tal-2014, indika li dawn l-accounts gew approvati mill-bord tad-Diretturi. Muri l-accounts tal-2015, kkonfema li c-cifra taht '*non current liability shareholder loans*' ghadha l-istess, u ghad ma thallsux, u jinsabu ffirmati minn bintu u iben Maurice Cilia.

Hu kkonferma li Diretturi Illum hemm bintu Diana, Jean Pierre, iben Maurice, u Sandra bint Oreste.

Maurice Cilia xehed (fol 238-240) u referut għal fol 2009 u l-accounts tal-2004, qal li kienu approvati minnu. Ikkonferma wkoll li gie approvat l-ammont li jidher a fol 33 tal-process. Muri dokument a fol 42, u l-ammont ta' *shareholder's loan* ta' Oreste hija ta' Lm43,017, humiex approvati minnu, qal li hekk jidher. Illi rigward l-accounts esebiti minn huh tal-2013, kkonferma l-firma tieghu, u kkonfermaw ukoll li fl-2014 hu ma baqax Direttur u sar ibnu Direttur, izda hu baqa' azzjonist, u fl-accounts tal-2014, l-ammont ta' *shareholder's loan* baqa' l-istess.

Konisderazzjonijiet ta' Dritt u applikazzjoni għall-kaz de quo:

Illi għandu jinghad minnufih li din il-Qorti ma taqbilx mat-tezi avanzata mis-socjeta' intimata li l-hekk imsejha *shareholder's loans* "m'huma self xejn imma kuncett ta' metodu ta' accountancy " jew "kuncett sui generis inventat bhala għodda f'ta parti minn makkinarju li bih tahdem socjeta' kummercjali."⁸

⁸ Nota ta' sottomissjonijiet tal-kumpanija konvenuta.

Ikkonsidrat li d-Diretturi tal-kumpanija, l-erbat ahwa u sussegwentement it-tlieta li fadal, li kienu kollha azzjonisti f'ishma ugwali, ghazlu li jiddikjaraw *dividends* fl-ahhar ta' kull sena. Din kienet ghazla li tidhol fid-diskrezzjoni taghhom bhala Diretturi tal-kumpanija.

Jinghad ukoll li ma hemm l-ebda kontestazzjoni dwar l-approvazzjoni tad-*dividends* fl-*audited accounts* mid-Diretturi tal-Kumpanija u dwar l-ammonti imnizzla ghal kull azzjonist li kienu kkonfermati kemm mill-awditur Raymond Bonello kif ukoll minn Daniel Cilia u minn Maurice Cilia.

Illi huwa minnu li l-kumpanija Cilia Products Limited hija *family company*, u li inoltre, kif jghid **il-Professur Andrew Muscat** *"The members of a profitable company generally expect to reap regular financial benefits in the form of dividends. They would also however, usually recognise that the company may need to retain some or most of the profits to enable it to invest for example, in an upgrading or further expansion of its operations."*⁹

L-istess principju jinsab ikkonfermat **f'Casebook on Company law – HR Hattlo**, fejn inghad: *"A company is not obliged to distribute all its profits by way of dividend, but may place part or all of them to reserve."*¹⁰

F'Pennington's Company Law, 8th Edition, intqal hekk:

⁹ *"Principles of Maltese Company Law"* Ara wkoll Ferran pp 408-409. In those private companies where most of the members are involved in the running of the company, substantial *dividend* distributions are rarely made. In these types of private companies, the members often consider themselves to be the owners of the business rather than as investors (vide. William L. Megginson, Introduction to Corporate Finance (2005) iccitat mill-Professur Andrew Muscat pp 687 .

¹⁰ *Burland vs Earl, Privy Council (1902).*

“A company is not bound to distribute the whole of its distributable profits among its shareholder's, unless its articles so provide. It is usual for a substantial part of the distributable profits of each financial or accounting period to be carried forward to the next and subsequent periods.”

Fil-kaz odjern, gie sottolineat mill-intimati, kemm fit-trattazzjoni u fin-nota ta' sottomissjonijiet, li dan il-kumulu ta' *deferred dividends* mhuwa self xejn, ghalhekk gie sostnut, li kellha tigi adottata procedura appozita skont l-istatut tal-kumpanija, bil-procedura appozita tal-Bord tad-Diretturi.

F'dan il-kuntest, ta' min isemmi dak definit **f'Pennington's Company Law**, 8th Edition, dwar dividends:

“A dividend becomes payable only when its amount has been ascertained and any conditions for its payment which are specified in the company's articles have been complied with.”

Ikompili jinghad hekk mill-istess awtur:

“It is usual for the articles to provide that dividends shall be declared by a resolution passed at a general meeting of the company's members, but often the directors are given power to declare dividend as well as to the exclusion of a general meeting”.

Inoltre`, gie ritenut hekk mill-istess awtur:

"It has been held that a dividend which has become payable by a company is a speciality debt."

Minn dan l-insenjament, jigi dedott li l-kumulu ta' *dividends* fil-fatt jammonta ghal self, kuntrarjament ghal dak sostnut mill-intimati.

Illi dwar il-kreditu li jinholq a favur l-azzjonist ghall-hlas tad-*dividend*, kif jispjega il-**Professor Muscat**¹¹:

"Once a final dividend has been declared, it becomes a debt due and payable to the members and cannot be revoked or reduced by any subsequent decision of the company."

Fil-kaz in ezami d-*dividends* gew dikjarati mid-Diretturi izda minflok ma gew distribwiti, thallew fil-Kumpanija sabiex ikunu parti mill-*working capital*. Id-diretturi setghu, jekk riedu, ma jiddikjaraw *dividends* xejn u f'tali kaz ma kienx jinholq kreditu favur l-azzjonisti.

Dan gie kkonfermat minn **Raymond Bonello**, l-awditur tal-Kumpanija li qal:

"Minnflok ma jehduhom ihallulhom a kreditu taghhom stess fil-kumpanija pero` dawn jidhru fl-accounts bhala shareholders loans fil-kumpanija."

"Dr Mario Demarco: Jigifieri teknikament allura huwa obbligu tal-kumpanija, li huwa dejn tal-kumpanija, fil-konfront tax-shareholders, hux hekk?

¹¹ Op.Cit. p 757

Xhud:-Raymond Bonello: *Yes that's right. ...".*

Ghalhekk dak li qed jigi reklamat mir-rikorrent fil-kaz odjern, jirrapprezenta, *undistributed 'dividends'* u anke *directors' fees* hekk kif jirrizulta mill-prospett **a fol 137-138)** *stante* li s-socjeta` Cilia Products Limited hija addebitata b'*shareholder's loans* imnizzlin taht il-kap "*Creditors : amounts falling due after one year*" kif jidher fl-accounts tal-kumpanija a fol 33 tal-process.

Huwa relevanti wkoll li ssir referenza ghad-definizzjonijiet ta' '*share capital*' u '*loan capital*' li diga kien hemm accenn fuqhom fis-sentenza *in parte*. Fin-nota ta' sottomissjonijiet tar-rikorrent, gie citat it-terminu '*loan capital*' kif definit mill-Professur Andrew Muscat, fejn jinghad specifikatament, li "*In contrast to share capital, loan capital represents rights against the company*".

F'Pennington's Company Law 8th Edition, id-definizzjoni ta' "Loan Capital" hija spjegata hekk:

*"Loan capital appears on the liabilities side of a company's balance sheet in double columnar form and is enlisted beneath share capital and reserves, but unlike share capital, it does represent indebtedness by the company, and **holders of loan capital have the remedies of creditors to recover what the company owes them.**"*

Huwa imperattiv li ssir referenza ghar-regolamenti mnizzla fil-Memorandum & Articles of Association tal-kumpanija, rigward *Dividends*, fejn jinghad:

71. *“The company in general meetings may declare dividends but no dividends shall exceed the amount recommended by directors.”*

72. *“The directors may from time to time pay to the members such interim dividends as appear to the directors to be justified by the profits of the company.”*

73. *“No dividends shall be paid otherwise than out of profits”*

Minn qari ta' dawn ir-regolamenti, ma jirrizulta minn imkien li trid tigi segwita procedura appozita sabiex jithallsu l-ammonti ta' *dividends* dovuti. Difatti, l-awditur Raymond Bonello xehed fix-xhieda tieghu li m'hemmx procedura innizzla kif ghandu jsir dan il-hlas fil-*Memorandum and Articles* tal-kumpanija. Kwindi l-argument sottomess mill-intimati, ma jregix. Ghalhekk, din il-Qorti tikkondividi dak sottomess mill-avukat difensur tar-rikorrent, fin-nota ta' sottomissjonijiet, u fit-trattazzjoni, li r-rikorrent huwa kreditur tal-kumpanija peress li bhala '*shareholder*' iffinanzja lill-kumpanija billi ma rceviex id-*dividends*, kif dikjarati mill-*accountant* tal-kumpanija. Ghaldaqstant taqbel li s-socjeta` Cilia Products Limited hija debitrici tal-azzjonisti taghha, li bi qbil, ma kinux qed jircievu l-pagamenti ta' *dividends* dikjarati. Isegwi li dawn id-*dividends*, kif dikjarati u approvati ghandhom jigu kkunsidrati bhala self, kwindi is-socjeta` intimata hija debitrici tar-rikorrent.

Illi din il-Qorti diga ppronunzjat ruhha fis-sentenza *in parte*, li japplika l-artikolu 1078 tal-Kap 16.

L-artikolu 1078 tal-Kap 16 tal-Ligijiet ta' Malta jiddisponi:

“Jekk iz-zmien għall-ezekuzzjoni tal-obbligazzjoni jkun gie mholli fir-rieda tad-debitur, jew jekk ikun gie miftiehem illi d-debitur għandu jsegregwi l-obbligazzjoni meta jkun jista', jew meta huwa jkollu l-mezzi biex jsegregwiha, għandhom jitharsu r-regoli li gejjin:

“Jekk l-obbligazzjoni għandha bħala oġġett tagħha l-hlas ta' somma flus, dik għandha tigi esegwita fi zmien sentejn, jekk din is-somma għandha tinghata minghajr imghax, jew fi zmien sitt snin jekk is-somma għandha tinghata bl-imghax.”

Referibbilment għal dan l-artikolu tal-ligi, gie sottomess fin-nota ta' sottomissjonijiet tar-rikorrent, li l-ammont in kwistjoni fil-kaz taht ezami, hu *shareholder's loan*, liema minghajr interessi. Din il-Qorti tikkondividi dak sostnut, f'dan ir-rigward, li *x-shareholder's' loan* in mertu huwa minghajr interessi.

Illi l-kaz in dizamina gie pprezentat *entro* s-sentejn, peress li l-*statement* tal-*loan account* kien sas-sena li tispicca fl-aħhar ta' Frar 2004 (Dok B fol 27 *et sequens*) u l-kaz odjern gie pprezentat fis-7 ta' Dicembru 2006. Madanakollu huwa evidenti li llum dan l-ammont huwa certament dovut u esegwibbli minhabba t-trapass ta' zmien.

Illi jrid jigi ppruvat li l-ammont pretiz f'ammont ta' *shareholder's loans* mir-rikorrenti. Illi mar-rikors promotur hemm annessi il-*Financial Statement of Accounts* ippreparati minn BDO, l-awdituri tal-kumpanija, li juru l-ammont ta' *shareholder's loans* sa l-ahhar tas-sena 2004. Sussegwentement, gew esebiti, l-accounts aktar recenti tas-socjeta' intimata, sas-sena 2015, li juru specifikament ix-*shareholder's loans* dovuti. *Di piu`*, xehed b'mod dettaljat Raymond Bonello, in rappresentanza ta' BDO bhala l-awditur tal-kumpanija. L-accounts tal-kumpanija huma ffirmati mid-Diretturi tal-socjeta' intimata, u l-istess Diretturi kkonfermaw fix-xhieda taghhom *viva voce* l-firma taghhom fuq l-accounts esebiti, b'hekk l-accounts imsemmija huma approvati kif rikjest mil-ligi.

Jirrizulta fl-accounts esebiti sal-ahhar ta' Frar 2015, l-ammont ta' *shareholder's loans* hu €232,012 (fol 184). Jinsab ikkonfermat mill-azzjonisti l-ohra Daniel Cilia u Maurice Cilia, li dan l-ammont ghadu ma thallasx lill-azzjonisti. Raymond Bonello, l-awditur ikkonferma li ma thallas l-ebda ammont ta' *shareholder's loans* minn meta nqalghet il-kwistjoni bejn l-azzjonisti fl-2004.

Kwistjoni li sorgiet matul il-kors tal-kawza, li gie sottolineat mill-intimati, li biex jithallas dan il-kreditu, is-socjeta' intimata tista' tiffacja diffikultajiet finanzjarji, tant li jkollha anke xxolji. Illi l-*accountant* tal-kumpanija sostna hekk fix-xhieda tieghu, izda kien xehed ukoll, li l-assi tal-kumpanija intimata huma aktar mid-debiti, ghalkemm l-assi kollha mhumix fi flus kontanti izda jikkonsistu wkoll fi proprjeta`. Jigi osservat ukoll, li fl-accounts esebiti fl-atti, dejjem gew iddikjarati *dividends*, b'hekk dan jimplika li kien hemm

profitti bizzejjed li jkopru u jikkumpensa l-ammonti ta' *dividends* li ghandhom jithallsu lill-azzjonisti.

Dwar dan l-aspett, f'**Casebook on Company Law - H.R. Hattlo**, inghad:

*"Unless payment in some other way is authorised by the article, dividends must be paid in cash.Now the rights of the shareholder's in respect of a division of the profits of the company are governed by the provisions in the articles of association. Prima facie that means to be paid in cash."*¹²

Inghad ukoll mill-istess awtur:

"The fact that the company has not sufficient ready cash available does not prevent it from declaring a dividend: it may borrow the necessary monies."

*"The dividend is to be equally paid to each member according to their proportion which he has subscribed of the capital money."*¹³

Ghalhekk, mill-accounts tal-kumpanija esebiti, approvati u ffirmati mill-istess Diretturi jirrizulta li fis-sena finanzjarja 2004 r-rikorrent kellu kreditu kontra l-kumpanija fl-ammont ta' €100,202.65 rapprezentanti l-ammont ta' *shareholder's loan* dovut lilu.

¹² Wood & Odessa Waterworks Co. (Chancery Division 1889)

¹³ Oakbank Oil Co. vs Crum (House of Lords) 1882.

QUANTUM DOVUT

Illi f'**dok RB1** esebit minn Raymond Bonello, a fol 135-138, jirrizulta li s-sehem bilancjali tar-rikorrent f'ammont ridott €84,792. Dan l-ammont gie kkonfermat mill-awditur *viva voce* quddiem din il-Qorti. Gie spjegat li l-ammont fuq likwidat naqas ftit mis-sena li tispicca fi Frar 2004, peress li meta ma baqax azzjonist Victor Cilia, l-kumpanija kienet iffinanzjat ix-xiri tal-ishma tieghu mill-azzjonisti l-ohra li ma hargux flejjes personali.

Aparti li dan juri manifestament li diga kien hemm azzjonist li thallas l-ammont ta' *shareholder's loans* dovuti lil il-kwistjoni quddiem din il-Qorti hija jekk ghandhiex takkolji t-talba ghall-hlas tal-ammont shih kif muri fil-*accounts* tal-2004 jew jekk ghandhiex taccetta bhala dovut l-ammont ridott kif muri fl-*accounts* aggornati sas-sena finanzjarja 2015.

Ikkonsidrat li minn ezami tal-prospett anness ma **DOK RB1** (fol 137-138) jirrizulta li l-kreditu ta' Lm43,017 muri fit-29 ta' Frar 2004, naqas billi gew addebitati kontra l-attur pagamenti konsistenti f'*inter alia: capitalisation of shareholder's' loan* (€4,338); *valuation of shares transferred from Victor (Cilia)* (€11,990); u *payments to Victor prior transfer agreement* (€7,360). Dawn l-entrati huma wkoll addebitati kontra x-*shareholder's loans* favur Daniel u Maurice Cilia.

B'hekk l-ammont finali muri f'dan l-*istatement* bhala dovut lil Oreste Cilia hu ta' €84,792.

Illi dawn l-addebiti ma gewx ikkontestati mill-attur u kien rega' gie appuntat Direttur tal-Kumpanija sakemm irrizenja fis-sena 2014¹⁴. Inoltre ma jirrizultax li kkontesta dawn l-addebiti. Anzi huwa ibbenefika bl-akkrexximent tal-ishma tieghu minghajr ma hallas xejn mill-fondi personali tieghu.

Illi effettivament *fix-shareholders' current accounts* ma kienux jidhlu biss *id-dividend payments*, imma ukoll *directors' fees*, u hlasijiet ohra dovuti lill-azzjonist partikolari. Fl-istess hin kienu jigu addebitati pagamenti li kellhom isiru mill-azzjonist izda li saru mill-fondi tal-kumpanija a beneficcju tieghu.

Illi ghalhekk din il-Qorti ser takkolji t-talba tieghu izda limitatament **fl-ammont ta' €84,792** minhabba tpacija dovuta lill-kumpanija kif stabbilit fl-*audited accounts*.

Illi dwar ir-regoli ta' tpacija li ssehh *ipso iure* l-**Artikolu 1196 tal-Kap 16** jistabbilixxi li meta tnejn min-nies huma debituri lejn xulxin, issir bejniethom it-tpacija *ipso iure*. "*Din it-tpacija ssir minghajr ma jkunu jafu d-debituri jekk ikunu jezistu zewgt' idjun fi zmien wiehed, u d-djun jinqatlu wiehed bl-iehor sa fejn ikunu ndaqs. L-artikolu 1197 tal-Kap 16* jistabbilixxi "*li t-tpacija ssir biss bejn zewgt' idjun li jkollhom somma ta' flus ...li jkunu it-tnejn likwidi u li jistghu jintalbu.*"

Illi fil-kaz odjern, il-krediti reciproci huma likwidi, certi u dovuti in kwantu kkonfermati mill-awditur tal-kumpanija u mhux kontradetti bhala *quantum* mill-partijiet.

¹⁴ Vide notament a fol 135.

Imghax

Gjaladarba hu stabbilit li t-talba tar-rikorrent ghandha tigi akkolta, jibqa' l-kwistjoni jekk hux dovut imghax kif pretiz fin-nota ta' sottomissjonijiet tar-rikorrent, mid-data tal-interpellanza permezz tal-ittra ufficjali.

Jinghad fl-ewwel lok, li fit-talbiet kif dedotti fir-rikors guramentat, m'hemm l-ebda talba ghal imghax. Jigi osservat, li fl-ittra ufficjali datata 3 ta' Novembru 2006, esebita bhala Dok D (fol 46), fejn saret l-interpellazzjoni b'referenza ghall-hlas ta' tad-*dividends* li r-rikorrent kellu fis-socjeta` intimata, m'hemm l-ebda accenn ghall-hlas ta' imghax fuq is-somma mitluba.

Il-provvedimenti legali li jirregolaw l-applikazzjoni ta' imghax insibuhom fl-**artikoli 1139** *et sequitur* tal-Kodici Civili.

L-Artikolu 1139 jiddisponi li *“jekk l-obbligazzjoni jkollha biss bhala oggett il-hlas ta' somma determinata, d-danni li jigu mid-dewmien ta' l-ezekuzzjoni taghha jkunu jikkonsistu biss fl-imghaxijiet fuq is-somma li jkollha tinghata meqjusin bit-tmienja fil-mija fis-sena.”*

L-Artikolu 1141 jiddisponi li:

(1) *“Jekk l-obbligazzjoni tkun ta' xorta kummercjali jew jekk il-ligi tiddisponi li l-imghaxijiet ghandhom jibdwu ighaddu*

ipso jure, l-imghaxijiet ghandhom ighaddu minn dakinhar li l-obbligazzjoni kellha tigi ezegwita.” u

(2) “F’kull kaz iehor, l-imghaxijiet ghandhom ighaddu minn dakinhar illi ssir sejha ghall-hlas b’att gudizzjarju, ghalkemm fil-ftehim ikun gie stabbilit zmien ghall-ezekuzzjoni ta’ l-obbligazzjoni.”

Illi l-obbligazzjoni ghall-hlas trid tigi segwita b’att interpellatorju ghall-hlas kif inhu rikjest **mill-artiklu 1141(2) tal-Kap.16**. Difatti l-Qrati taghna huma konkordi li l-imghaxijiet moratorji ma jibdex jiddekorru qabel ma ssir interpellazzjoni ghall-hlas skont il-ligi, u sakemm issir tali interpellazzjoni, huwa prezunt li l-kreditur ikun irrinunzja ghall-imghaxijiet (Ara ad. eżempju **Brigadier John Bell McCance O.B.E. noe v. Antonio Sammut** (App.Civ.14 ta' Marzu 1949 - XXXIII-I-439). Din l-interpellazzjoni ghandha tkun cara u inekwivoka - **Francis Spiteri v Carmel Mangion** (App.Inf.Imh.J. Caruana Curran - 7 ta' Novembru 1979); madanakollu *"A skans ta' ekwivoci, huwa utili illi jinghad illi dina l-Qorti hija ukoll tal-fehma illi l-kliem "sejha ghall-hlas" fic-citat artikolu 1141(2) tal-Kodici Civili jirreferi ghall-hlas tal-kapital u mhux ta' l-imghax fuqu u illi, konsegwentement, meta, bhal fil-kaz odjern, tkun saret it-talba b'att gudizzjarju ghall-hlas tal-kapital, jibda jiddekorri 'ope legis' l-imghax fuq l-istess kapital"-* **Costantino Abela v George Azzopardi** (App.Civ.7 ta' Ottubru 2005).

Illi fil-kaz in ezami, l-ammont pretiz mir-rikorrent, rapprezentanti ammont ta' *shareholder's loans*, li jirrizultaw

fil-Financial Statements, esebiti bhala Dok B, u fl-accounts esebiti ulterjorment fl-atti, li x-*shareholder's loan* inghata *"interest free"*. Dan ifisser li ma jistax jintalab imghax ghas-snin passati, meta kienu qed jakkumuluw id-*dividends*. *Nonostante* dan, gie sottolineat fin-nota ta' sottomissjonijiet, li d-dekorriment tal-imghax fuq is-somma ta' *shareholder's loans* jibda jiddekorri biss mid-data tal-ittra ufficjali interpellatorja datata 3 ta' Novembru 2006, notifikata lis-socjeta` intimata fis-6 ta' Novembru 2006¹⁵. Dan qed jintalab abbazi tal-principju li jekk id-debitur jitqieghed *in mora* permezz ta' interpellazzjoni b'ittra ufficjali, jibda jiddekorri l-imghax skont l-artikolu 1141(2) tal-Kap 16.

F'dan il-kuntest, iregi dak citat fin-nota ta' sottomissjonijiet tar-rikorrent referibbilment ghas-sentenza **Rita armla minn Espedito Coleiro vs Joseph G. Coleiro et noe** Qorti tal-Appell, deciza fil-5 ta' Ottubru 1998:

"Ir-regola tad-dritt civili illi fis-self mhux dovut imghax kemm-il darba ma jkunx miftiehem, hi applikabbli anke ghal self kummercjali. Meta l-imghax mhux miftiehem, dan jibda jiddekorri minn meta l-kreditur jinterpella d-debitur ghall-hlas, dan sakemm ma jkunx jirrizultaw cirkostanzi li jiddeterminaw il-gurnata li fiha l-obbligazzjoni kellha tigi esegwita u allura d-debitur ikun in mora."

Ghalhekk billi ma kienx hemm zmien stipulat ghall-hlas tad-debitu, l-imghax legali fuq is-somma li dovuta lir-rikorrenti

¹⁵ Riferta fol 46 a tergo.

ghandhom jibew jiddekorru minn dakinhar meta s-socjeta` intimata tqeghdet *in mora* permezz tal-ittra ufficjali interpellatorja, u cioe`, min-notifika ta' dik l-ittra lis-socjeta` intimata, fis-6 ta' Novembru 2006, sal-pagament effettiv.

III. KONKLUZJONI

Illi ghal dawn il-motivi, din il-Qorti taqta' u tiddeciedi billi tichad l-eccezzjonijiet rimanenti tas-socjeta' intimata u tilqa' t-talba tar-rikorrent, limitatament ghas-somma ta' erbgha u tmenin elf, seba' mija u tnejn u disghin ewro (€84,792) u konsegwentement tikkundanna lis-socjeta` konvenuta thallas lir-rikorrent is-somma ta' erbgha u tmenin elf, seba' mija u tnejn u disghin ewro (€84,792) rapprezentanti il-bilanc lilu dovut bhala *shareholder's loan* bl-imghax legali min-notifika tal-ittra ufficjali fis-6 ta' Novembru 2006 sad-data tal-pagament effettiv.

L-ispejjez - inkluzi dawk tal-Ittra gudizzjarja imsemmija fir-rikors promotur - jithallsu mis-socjeta` intimata.

Moqrija.

Onor. Imhallef Lorraine Schembri Orland
LL.D., M.Jur.(Eur.Law), Dip.Trib.Eccles.Melit.
22 ta' Marzu 2018

Josette Demicoli
Deputat Registratur
22 ta' Marzu 2018